

процесі професійної підготовки: індивідуально-аксіологічний, професійно-педагогічний та зовнішньо-поведінковий.

Ключові слова: професійний імідж, майбутній учитель хореографії, рівні, показники та критерії сформованості, експериментальна перевірка.

УДК 378:37.011.3-051:74

Олександр Тимохов

Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського
ORCID ID 0000-0002-2443-372X

Олег Ткачук

Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського
ORCID ID 0000-0002-5276-3558
DOI 10.24139/2312-5993/2020.03-04/290-300

ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ МИСЛЕННЯ В МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

У статті досліджується феномен креативності мислення та необхідність її формування у студентів закладів вищої освіти спеціальності 023 (Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація). Для розв'язання окреслених завдань, досягнення мети дослідження використані загальнонаукові методи теоретичного рівня. Вивчалася, аналізувалася й систематизувалася філософська, психолого-педагогічна і навчально-методична література з проблем креативності мислення. Визначено, що сприяння розвитку у студентів креативності мислення є чи не основним завданням педагога-вихователя. Заняття з фахових дисциплін, що формують спеціальність 023 (Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація) вимагають від педагога дотримання вище озвучені вимоги.

Ключові слова: декоративно-прикладне мистецтво, творче мислення, креативне мислення, виховання майбутнього фахівця.

Постановка проблеми. У наш час суспільство зазнає значних трансформаційних змін. Не оминули вони і сферу освіти. І хоча ці зміни носять переважно еволюційний характер, вони все ж вимагають негайного реагування та впровадження нових принципів проведення освітнього процесу.

Новітні інформаційні технології, запровадження в Україні норм та принципів Болонської системи, та й, насамперед, намагання залучитися до євроінтеграційних процесів ставлять перед освітянами задачі пов'язані із забезпеченням конкурентоздатності не лише самих освітніх послуг, а й кінцевого результату фаху здобувачів – якість та системність знань, отриманих за період навчання, уміння компетентно ними розпоряджатися, і що найголовніше, виховання у студента рис креативної особистості, здатної реагувати на зміни в соціокультурній сфері.

Сучасний інформаційний простір, що постійно розширюється, не дає вже можливості просто ретранслювати певний об'єм знань для

формування професійних рис фахівця. Навпаки, найбільш актуальною проблемою в освітній галузі постає створення умов для забезпечення студента інструментарієм самостійного пошуку, відбору й аналізу інформації, а також уміння нею ефективно розпоряджатися.

Художні твори в сфері декоративно-прикладного мистецтва мають, як правило, не лише суто художню, але й ужиткову цінність, тобто можуть використовуватися в повсякденній діяльності людини. Отже, креативність під час їх створення, на нашу думку, є однією з основних компетентностей майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва.

Аналіз актуальних досліджень. У педагогіці і психології накопичений значний науковий досвід досліджень із теорії творчості (Л. С. Виготській, А. Н. Леонтьев, И. Я. Лернер, С. Л. Рубінштейн та ін.) Сутність творчості дослідники розглядають як через особу, її характеристики (В. С. Біблер, Д. Б. Богоявленська, Я. І. Пономарьов та ін.), так і через процеси, що мають місце в творчій діяльності (Л. С. Виготській, С. Л. Рубінштейн та ін.).

Питаннями активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, яка би сприяла оптимальному розвитку їх творчих здібностей, займалися відомі психологи і педагоги – Г. С. Альтшуллер, Ю. К. Бабанській, В. С. Ільїн, М. М. Льовіна, П. І. Підкасистий, С. Л. Рубінштейн, Б. М. Теплов, Г. І. Щукина, В. С. Юркевич та ін. У роботах цих авторів обґрунтовується мета, задачі, зміст і структура навчально-пізнавальної діяльності, аналізуються фактори її оптимізації.

Проблема ролі індивідуально-психологічних особливостей особистості студентів у процесі розвитку їх творчого потенціалу знайшла своє відображення в дослідженнях В. І. Андрєєва, Л. С. Виготського, І. С. Кона, Б. Т. Ліхачева, Н. А. Менчинської, Д. В. Ушакова, І. С. Якиманської та ін.

Методичні розробки власне в галузі декоративно-прикладного мистецтва – Є. А. Антанович, Ю. Г. Божко, В. М. Вільчинський, Т. П. Ковальчук, Е. Н. Серпіонова, М. Н. Фішер та ін.

Огляд сучасних досліджень і практика педагогічної освіти дозволяють говорити про зростаючий інтерес суспільства до даної проблеми.

Проте недостатньо вивченими залишилися такі питання, як:

- виявлення умов організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, яка б забезпечувала оптимальний розвиток їх творчих здібностей у процесі навчання;

- розвиток творчих здібностей студентів у процесі самонавчання;

- педагогічні умови сприяння розвитку творчих здатностей та креативності мислення у студентів у галузі декоративно-прикладного мистецтва.

Мета дослідження – дослідити феномен креативності мислення та ступеню необхідності його формування у студентів закладів вищої освіти спеціальності 023 (Образотворче мистецтво декоративне мистецтво, реставрація).

Методи дослідження: для розв'язання окреслених завдань, досягнення мети дослідження використані загальнонаукові методи теоретичного рівня. Вивчалася, аналізувалася й систематизувалася філософська, психолого-педагогічна і навчально-методична література з проблем творчого та креативного мислення.

Виклад основного матеріалу. Однією з найбільш актуальних, як на наш розсуд, проблемою формування здатності до професійної діяльності майбутнього фахівця спеціальності декоративно-прикладне мистецтво є проблема креативності та розвитку творчих здібностей.

Декоративно-прикладне мистецтво є абсолютно невід'ємною ланкою в системі образотворчих мистецтв. Орієнтація фахівців, тим більш імовірно, майбутніх педагогів, в основному на візуальні мистецтва (малюнок, живопис, графіка, скульптура тощо) й нехтування іншими видами образотворчого мистецтва само по собі контрпродуктивне. А введення спеціальності ДПМ у закладах вищої освіти дає широкі можливості для всебічного розвитку спеціаліста в даній сфері.

В українській мові поряд із терміном «декоративне мистецтво» вживається термін «ужиткове мистецтво», що вказує на його частково утилітарний характер. І хоча далеко не всі витвори декоративного мистецтва є утилітарними, тим не менш це так.

Ужиткове мистецтво – один із найдавніших видів художньої діяльності опанований людством. Декоративні твори супутні людині не тільки в побуті, а й майже в усіх сферах діяльності. І тому мають неабиякий повсякденний вплив, як на конкретну людину, так і на суспільство в цілому. Як на нашу думку, саме побутові декоративні твори формують первинний художній смак у людини. Адже саме вони супроводжують людину з перших днів її існування, що, звичайно, не заперечує вплив інших видів мистецтв.

Одним із фундаментальних базових прошарків культури любого народу є народне образотворче мистецтво, яке в переважній частині випадків має ознаки ужитковості, або декоративності.

Народне декоративно-прикладне мистецтво формувалося віками і його декоративні елементи несуть певний культурний код конкретної місцини, народу, нації тощо. Саме ці твори служать елементами культурної самоіндифікації особистості. У якості прикладу можна привести хоча би пасхальні писанки, або святкові вишиванки. І, навпаки, декоративний виріб, придбаний у якості сувеніра, може досить дієво вказати чужинцеві на самотність і певний рівень культури конкретного народу.

Народне мистецтво, і декоративне в тому числі, формувалося не спонтанно і тим більш не хаотично, під впливом об'єктивних зовнішніх чинників, як-то: клімат та природа місцевості, технічні можливості для розвитку певних ремесел, загальна культура та менталітет народу.

Згодом окремі ремесла сформувалися в народні художні промисли, що існують і понині. І хоча їх вивчення також є важливим, все ж, як на нашу думку, їх ґрунтовне вивчення слід прив'язувати до місцин, де вони історично склалися.

Услід за народним мистецтвом виникло й високе мистецтво, яке вже загалом носить більш інтернаціональний характер. Проте, роль декоративно-прикладного мистецтва залишилася значною.

Якщо поглянути на образотворче мистецтво в його історичній ретроспективі, то слід відмітити, що декоративне мистецтво розвивалось абсолютно синхронно з іншими його видами. Кожний художній стиль, напрям, течія вносили свої корективи в усі види мистецтв і декоративно-прикладне мистецтво не є виключенням.

Отже, можна обґрунтовано стверджувати, що декоративно-прикладне мистецтво є необхідною й невід'ємною ланкою образотворчого мистецтва загалом.

З початком масового товарного виробництва саме ужиткові, утилітарні якості декоративних виробів стали поступово відходити на другий план, з огляду на більш високу ціну штучних, вироблених вручну творів.

Проте значення художньо-естетичної складової лишилося незмінним. І хоча суто практична потреба в ручних декоративних виробах значно знизилась, потреба в них все ж залишається значною.

Одночасно вирости й вимоги до художніх якостей декоративних творів.

Мистецтво та культура в цілому не стоять на місці, а це вимагає від митця і фахівця саме сучасних декоративних рішень.

Сьогоднішнє соціальне середовище, що бурхливо змінюється, потребує фахівців у галузі декоративно-прикладного мистецтва, які могли би своєчасно та креативно реагувати на виклики сучасного соціокультурного буття.

Особливої актуальності проблема активізації творчих здібностей набуває через те, що некреативна, нетворча людина, тобто така, що мислить та діє за певним шаблоном, не зможе гідно конкурувати в мистецькому середовищі. Художник, позбавлений креативності, або просто творчо пасивний може існувати лише в якості ремісника, майстра, копіювальника, виконавця чужих ідей та задумів.

Метою ж освітнього процесу на художньо-графічних факультетах є саме виховання художника-митця. І хоча освітній та виховний процеси тісно пов'язані, у даному випадку ми акцентуємо увагу саме на виховному процесі, адже творчості не можна навчити, митця в людині можна лише виховати.

Саме ці положення дають нам право вважати, що обрана нами тема актуальна, а теоретичні розробки, що є складовою нашої роботи, доцільні для використання в організації освітньо-виховного процесу, як на художньо-графічних факультетах, так і в інших закладах освіти мистецького спрямування.

Творчість – діяльність людини, спрямована на створення якісно нових, невідомих раніше духовних або матеріальних цінностей (нові твори мистецтва, наукові відкриття, інженерно-технологічні, управлінські чи інші інновації тощо). Необхідними компонентами творчості є фантазія – уява, психічний зміст якої міститься у створенні образу кінцевого продукту (результату творчості).

Творчість може розглядатися у двох аспектах: психологічному й філософському. Психологія творчості досліджує процес, психологічний «механізм» протікання акту творчості як суб'єктивного акту індивіда. Філософія розглядає питання про сутність творчості, що по-різному ставилося в різні історичні епохи.

Одним із перших виділяє поняття творчості давньогрецький філософ Платон і ця творчість має універсальний характер. Так, у діалозі «Бенкет» зустрічається таке визначення творчості: усякий перехід із небуття в буття – це творчість, і, отже, створення будь-яких творів мистецтва й ремесла можна назвати творчістю, а всіх творців – їхніми творцями (Платон, 1965, с. 161).

Фундаментальні зміни прийшли з початком християнської епохи, з концепцією створення (лат. *creatio*) Богом світу з нічого. «*Creatio*» мало інше значення ніж «*facere*» («робити»), це творення розглядалося як вольовий акт і вже не використовувалося по відношенню до людської діяльності.

Епоха Ренесансу, навпаки, просякнута вірою в безмежні творчі можливості людини. Поступово «творчість» все більше усвідомлюється, насамперед, як художня творчість, виникає інтерес до постаті художника й самого акту творчості, все виразніше виступає і тенденція розглядати історію як продукт людської творчості. Проте тривалий час таке розуміння творчості наражалося на критику через тлумачення терміну як акту творення з нічого.

В епоху Просвітництва творчість пов'язується зі здатністю людини до уявлення. Англійські емпіристи трактували творчість як певну комбінацію вже існуючих елементів, творчість таким чином була близька винахідництву. Завершена філософська концепція творчості у XIII столітті спеціально аналізує творчу діяльність у вченні про продуктивну здатність уяви, що виступає як сполучна ланка між розумом і чуттєвим досвідом. Погляд на художника як на генія, що творить із натхнення, досяг своєї кульмінації в епоху Романтизму, творчість художника і філософа вважалася вищою формою людської життєдіяльності, у якому людина стикається з «абсолютом».

В ідеалістичній філософії кінця IX – XX століть творчість розглядається переважно у протилежності механічно-технічній діяльності. При цьому, якщо філософія життя протиставляє технічному раціоналізму творчий природний початок, то екзистенціалізм підкреслює духовно-особистісну природу творчості. У філософії життя найбільш розгорнута концепція творчості дана А. Бергсоном: творчість як безперервне народження нового становить сутність життя. Уся дійсність розглядається філософом як

«безперервний ріст і нескінченна творчість» (Бергсон, 1907, с. 38). Найбільш адекватною формою існування вважають творчість і екзистенціалісти. М. Бердяєв розглядає творчість як «діло богоподібної свободи людини, розкриття в ній образу Творця» (Бердяєв, 2000).

Філософія прагматизму і позитивізму, навпаки, розглядає творчість як винахідництво, мета якого – вирішувати задачу, поставлену певною ситуацією. Марксистська філософія визначає творчість як діяльність людини, що перетворює природний і соціальний світ відповідно до потреб людини й людства на основі об'єктивних законів дійсності.

У психології творчість вивчається головним чином у двох аспектах: як психологічний процес творення нового і як сукупність властивостей особистості, які забезпечують її включеність у цей процес.

Англійський учений (Воллес, 1924) розподілив творчий процес на 4 фази: підготовку, дозрівання (ідеї), осяяння (інсайт) й перевірку. Подібні стадії виділяв і А. Пуанкаре, описуючи процес здійснення їм декількох математичних відкриттів (Пуанкаре, 1909, с. 128). На думку вченого, творчий процес починався із постановки задачі, далі проходив процес несвідомої роботи, раптового знаходження ключа для розв'язання і, нарешті, заключна обробка результатів.

У сучасному науковому тезаурусі достатньо багато визначень поняття «креативність». Не беручись аналізувати кожне з них, спробуємо дати своє, що найорганічніше вписується в канву нашого дослідження.

Креативність нерідко ототожнюють із творчими здібностями або творчими можливостями, що розуміються як здатність людини до нестандартного, нешаблонного мислення, але на відміну від креативності, жодні з них не передбачають, в обов'язковому порядку, досягнення кінцевого результату, вони швидше орієнтовані на сам творчий процес.

Тому, на наш погляд, оптимальним буде таке формулювання – «креативність» – здатність використовувати творчі можливості, здібності, знання й уміння для отримання оригінального, нестандартного – нового рішення поставленої задачі з участю уяви і фантазії.

Креативність діагностувати дуже важко, оскільки творчість спонтанна. Можна виявити креативність, але не можна достеменно точно визначити некреативність. Креативність не завжди піддається розвитку. Помічено, що в процесі навчання, пов'язаного з рутинною й рішенням стандартних алгоритмізованих задач, кількість висококреативних учнів зменшується.

Американський психолог А. Маслоу дійшов думки про те, що існує два типи креативності: первинної і вторинної. «Первинна креативність – це спадщина, що є в кожній людини, загальне й унікальне надбання. Вона безумовно виявляється в усіх здорових дітей, хоча більшість людей, зростаючи, втрачає її» – вважає А. Маслоу. Йдеться про фундаментальну потенційну можливість, яка дана всім людським істотам від народження.

Але часто вона втрачається, пригнічується або спотворюється в міру того, як людина залучається до якогось певного соціуму.

Первинна креативність виникає з підсвідомості і є джерелом нових відкриттів, реальної новизни ідей, що відхиляються від того, що вже існує.

Разом із тим, А. Маслоу виділяє і вторинну креативність. Він вважає, що науку можна визначити як метод, завдяки якому нетворчі люди можуть творити і створювати відкриття.

Звідси витікає, що у процесі становлення фахівця й подальшого його вдосконалення необхідно як зберегти і розвинути первинну, так і сформулювати й постійно підтримувати вторинну креативність.

Креативність є вищим рівнем інтелектуальної активності, мислення, дефініцією яких може бути сукупність розумових і особових здібностей (якостей), що впливають на становлення і прояв творчості. За твердженням психологів, кожна психічно нормальна людина володіє певним творчим потенціалом, творчими здібностями, які треба розвивати, і якомога раніше.

Основна мета креативної системи освіти – «розбудити» в людині творця і розвинути в ньому закладений творчий потенціал, виховати сміливість думки, упевненість у своїх творчих силах, здатність генерувати нові нестандартні ідеї, виховати потребу в творчому способі життя.

Важливі педагогічні вимоги до освітнього процесу в сенсі формування креативності мислення:

- його спадкоємність і безперервність;
- можливість включення студента в активне освітнє середовище;
- уміння самостійно управляти творчим процесом;
- уміння підвести свої знання під професійно значущі критерії оцінки діяльності фахівця.

Креативна система навчання у ЗВО передбачає:

- систему інтелектуальної підтримки мислення як дидактичний засіб;
- забезпечення цілісності вузівських знань за рахунок системи інтегральних ресурсів;
- застосування в процесі пошукової діяльності основних інтелектуальних інструментів (проблемна ситуація – виявлення і постановка творчої задачі, цілеспрямований пошук багатоваріантних рішень; оцінка й вибір оптимального варіанту рішення за критеріями освітнього стандарту);
- використання принципу «Docendo docimus» – «Навчаючи вчимося самі» в процесі навчання і контролю за просуванням у творчій діяльності;
- розвиток професійного інтересу за допомогою інтеграції теоретичного навчання з елементами методології творчості.

Ця класифікація умовна, але вона дозволяє чіткіше уявити собі теоретичні основи креативної системи в цілому. Критеріями оцінки ефективності формування структури творчого системного мислення студентів можуть служити:

- їх здатність здійснювати системний аналіз проблемної ситуації;
- здатність виділяти з хаотичної ситуації головну задачу і коректно її формулювати, ухвалювати нестандартні рішення, сутність яких спрямована на досягнення оптимального кінцевого результату в діяльності.

Організуючим суб'єктом у застосуванні креативної системи освіти є викладач.

Під час застосування традиційного навчання накопичені знання, як правило, не цілком відповідають ідеальній моделі підготовки кваліфікованого фахівця. Використання креативних технологій дозволить успішно справитися з даною проблемою. Стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів, розвитку творчої, проблемно-евристичної домінанти мислення стає можливим на основі креативності навчання. А саме – створення в процесі навчання, не стільки проблемної, скільки творчої ситуації, у межах якої студенту, під керівництвом педагога, пропонується самому визначити бажану мету, поставити творчі завдання, визначити можливості як стандартного, так і нестандартного їх рішення, і, врешті-решт, одержати оригінальний кінцевий результат.

Творчість за природою свою спирається на бажання зробити щось, що до тебе ще ніким не було зроблено, або на те, що б зробити по-новому (по-своєму) те, що до тебе вже існувало. Інакше кажучи, наявність творчих задатків у людині – це завжди прагнення вперед, до кращого, до прогресу, до досконалості і, звичайно, до прекрасного в найвищому й ширшому значенні цього поняття.

Без творчої фантазії не зсунутися з місця в жодній області людської діяльності, але, щодо мистецтва, то тут важливу роль відіграє також процес сприйняття.

Послугуємося тим, що означений процес розпочинається з чуттєвого сприймання саме художньої форми твору (комплексу зображально-виражальних засобів, системи образів тощо), що дає певний імпульс усьому цьому складному психічному процесу й викликає адекватну реакцію у глядача. Навіть незначна, на перший погляд, художня деталь, здатна викликати у свідомості призабуті враження та уявлення, і в глибині свідомості розпочнеться процес сприймання як суто особистісний (Захарова, 2017, с. 177-187).

Розмова про розвиток у людині творчих умінь веде нас до дуже важливої і актуальної в наших умовах проблеми: про відмінність між фахівцем-творцем і фахівцем-ремісником. Ця надзвичайно важлива проблема найтіснішим чином пов'язана з проблемами естетичного виховання компетентно-креативного митця.

Справжній фахівець-творець відрізняється від рядового фахівця-ремісника тим, що прагне створити щось понад того, що йому «згідно з інструкцією» належить створювати. Ремісник же задовольняється тим, що

створює лише те, що належить. До більшого й до кращого він не прагне і не хоче обтяжувати себе подібними прагненнями. Його не можна обвинуватити в поганій роботі – адже він робить все, що йому належить, і, можливо, навіть добре робить.

Але таке, загалом, формальне ставлення до своєї праці, у якій би області це не було, не тільки не рухає життя вперед, але й навіть служить гальмом, тому що по відношенню до життя стояти на місці не можна: можна тільки або рухатися вперед, або відставати.

Творчий процес дуже важкий. Адже творець повинен працювати над рішенням задачі, не знаючи, чи є в цієї задачі рішення, не знаючи, чи зможе він його знайти, до тих пір, поки воно не буде знайдене в неусвідомленому вигляді.

Не всі здатні на такий духовний пошук. Не всім, хто здатний на це, дарується успіх. Але, якщо комусь вдається вирішити по-справжньому творчу задачу, то творець переживає могутній емоційний підйом, який нерідко порівнюють із релігійним екстазом або закоханістю.

Слід відмітити, що робота фахівця в галузі декоративно-прикладного мистецтва, особливо на початку, передбачає, перш за все, вивчення технології та опанування технічними навичками виготовлення виробів. Проте орієнтувати навчальний процес суто на технічні питання, нехтуючи творчою складовою, украй контрпродуктивно в сенсі виховання майбутніх фахівців.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Розвиток творчих можливостей студентів, особливо мистецьких спеціальностей, є необхідною та невід'ємною складовою навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти.

Сприяння розвитку у студентів креативності мислення є чи не основним завданням педагога-вихователя.

Заняття з фахових дисциплін, що формують спеціальність 023 (Образотворче, декоративне мистецтво, реставрація) абсолютно точно вимагають від педагога дотримання вище озвучених вимог.

Для успішної роботи педагог повинен не тільки добре знати положення сучасної педагогічної науки, але й уміти їх активно реалізовувати.

Мета ж процесу освіти полягає в тому, що б із урахуванням життєвого досвіду студентів, їх вікових особливостей включити всі наявні методи пізнання в процес розвитку особистості та залучити їх до творчої креативної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

Адамар, Ж. (1970). *Исследование психологии процесса изобретения в области математики*. Москва. Режим доступу: <http://www.egamath.narod.ru/Math/Hadamard.htm> (Adamard, J. (1970). *A Study of the Psychology of the Invention Process in Mathematics*. Moscow. Retrieved from: <http://www.egamath.narod.ru/Math/Hadamard.htm>).

- Бергсон, А. (1907). *Творческая эволюция. Глава III*. Режим доступу: http://www.bimbad.ru/docs/bergson_creative_evolution.pdf (Bergson, A. (1907). *Creative evolution. Chapter III*. Retrieved from: http://www.bimbad.ru/docs/bergson_creative_evolution.pdf).
- Бердяев, Н. А. (2000). *Смысл творчества. Гл. III. Творчество и искупление*. Режим доступу: <http://www.vehi.net/berdyaev/tvorch/03.html> (Berdiaev, N. A. 2000). *The Meaning of Creativity. Ch. III. Creativity and redemption*. Retrieved from: <http://www.vehi.net/berdyaev/tvorch/03.html>.
- Захарова, В. (2017). Роль сприймання художнього твору у процесі його реалізації. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 6 (70)* (Zakharova, V. (2017). *The role of perception of a work of art in the process of its realization. Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies, 6 (70)*).
- Маслоу, А. (1908-1970). *Новые рубежи человеческой природы*. Режим доступу: <http://nkozlov.ru/library/psychology/d3647> (Maslow, N. (1908-1970). *The Farther Reaches of Human Nature*. Retrieved from: <http://nkozlov.ru/library/psychology/d3647>).
- Платон (1965). *Избранные диалоги*. М.: Художественная литература (Platon (1965). *Selected Dialogues*. М.: Artistic literature).
- Платонов, К. И. (1972). *Проблемы способностей*. М.: Наука (Platonov, K. I. (1972). *Problems of Ability*. М.: Science).
- Пуанкаре, А. (1909). *Математическое творчество*. Режим доступу: http://www.bimbad.ru/biblioteka/article_full.php?aid=1403&binn_rubrik_pl_articles=112. (Poincare, A. (1909). *Mathematical creativity*. Retrieved from: http://www.bimbad.ru/biblioteka/article_full.php?aid=1403&binn_rubrik_pl_articles=112).
- Ротенберг, В. С., Бондаренко, С. М. (1989). *Мозг. Обучение. Здоровье*. М.: Просвещение (Rotenberg, V. S., Bondarenko, S. M. (1989). *Brain. Training. Health*. М.: Education).
- Симоненко, С. Н. (1997). *К проблеме изучения механизмов визуального мышления*. Одесса: Наука і освіта (Simonenko, S. N. (1997). *To the problem of studying the mechanisms of visual thinking*. Odessa: Science and education).

РЕЗЮМЕ

Тимохов Александр, Ткачук Олег. Формирование креативности мышления у будущих специалистов в области декоративно-прикладного искусства.

В статье исследуется феномен креативности мышления и необходимость ее формирования у студентов высших учебных заведений специальности 023 (Изобразительное искусство, декоративное искусство, реставрация). Для решения определенных задач, достижения цели исследования использованы общенаучные методы теоретического уровня. Изучалась, анализировалась и систематизировалась философская, психолого-педагогическая и учебно-методическая литература по проблемам креативности мышления. Определено, что содействие развитию у студентов креативности мышления является едва ли не основной задачей педагога-воспитателя. Занятия по специальным дисциплинам, формирующие специальность 023 (Изобразительное искусство, декоративное искусство, реставрация) требуют от педагога соблюдения выше озвученных требований.

Ключевые слова: декоративно-прикладное искусство, творческое мышление, креативное мышление, воспитания будущего специалиста.

SUMMARY

Timokhov Aleksander, Tkachuk Oleg. Formation of creative thinking of future specialists of decorative and applied arts.

The article examines possibilities of students' creative thinking formation in higher education institutions in the 023 specialty (Fine Arts, Decorative Arts, Restoration). To solve the outlined tasks and achieve the aim of the study, we used the general scientific methods of theoretical level: analysis, synthesis, generalization, systematization, classification.

The article considers such issues as development of creative abilities, formation of creative thinking, education of a future specialist in the area of decorative and applied arts.

It has been determined that development of creative abilities of students, especially of the art specialties, is a necessary and integral part of the educational process in higher education institutions, where development of creative thinking is the main task of an educator.

For successful work educator must not only be aware of the basic provisions of modern pedagogical science, but also be able to implement them actively in the content of teaching aimed at comprehensive individual development.

The purpose of didactics is to include all available methods of cognition in the process of development of the personality according to the life experience, their age peculiarities and involve them into creative activating area in arts.

Key words: decorative and applied arts, creative thinking, education of the future specialist.